

Mohyla M.R. Štefánika (1927-1928)

Projektant

Dušan Jurkovič

Zhotoviteľ

Spolok pre zbudovanie pomníka
Rekonštrukcia – KÚ štátnej
pamiatkovej starostlivosti
a ochrany prírody, ELLAB a.s.

Užívateľ

Verejne prístupné (Národná
kultúrna pamiatka SR)

Miesto

Brezová pod Bradlom, okres
Myjava, Trenčiansky kraj,
Slovensko

Popis

Charakteristická bielo sa skvúca terasovitá stavba so štyrmi obeliskami predstavuje typickú čistotu architektonického prejavu Dušana Jurkoviča v zosúladení s okolitou krajinou. Celá stavba je postavená z travertínových blokov. Na diele nepretržite pracovalo počas 280 dní 150 až 200 robotníkov. Základný kameň stavby položil minister zahraničia ČSR Eduard Beneš 4. mája 1924.

Objekt Mohyly svojim umiestnením v krajine a svojím kompozičným, hmotovým, priestorovým a materiálovým ponímaním predstavuje vrcholný štandard európskej monumentálnej architektonickej tvorby. Mohyla je 96 m dlhá a 70 m široká stavba. Jej dolná terasa, ktorá má rozmery 93 m x 62 m a dve schodiská, je v nárožiach ukončená vatrovými komorami. Na hornej terase, ktorá má rozmery 45 m x 32 m a tiež dve schodiská, sú umiestnené štyri 12,5 m vysoké obelisky. Obelisky symbolizujú štyri obeť leteckého nešťastia a zároveň štyri krajiny, v ktorých Štefánik pôsobil. Vrchol mohyly tvorí tumba (náhrobok) a na jej stranách sú tieto nápisy:

- *Čs. minister a generál dr. Milan R. Štefánik 21. júla 1880 4. mája 1919*
- *Zahynul pádom lietadla dňa 4. mája 1919 pri Bratislave*
- *S ním kráľ. taliansky serg. U. Merlino a sol. G. Aggiunti*
- *Velkému synovi oslobodený národ československý*

Celá mohyla bola reštaurovaná v rokoch 1988–96, dovtedy chátrajúca národná kultúrna pamiatka. V týchto rokoch bola už tak napadnutá zlými poveternostnými vplyvmi, že pôvodné vavrínové vence museli byť nahradené vernými kópiami vysekanými do talianskeho mramoru. Pôvodný travertínový

lom bol už na Slovensku uzatvorený. Takisto boli rozobraté dlažby a znovu položené na sanované podložie s drenážami. Celé okolie diela bolo čiastočne odhalené do okolitého priestoru výrubom niekoľkých tzv. náletových drevín, ktoré za posledných skoro 30 rokov zakrývali pohľad na mohylu. Z pomníka je krásny výhľad do kraja okolitých kopaníc.

Vďaka nespornému významu Štefánikovej osobnosti i vďaka svojim umeleckým kvalitám bola Mohyla Milana Rastislava Štefánika v roku 2009 slávnostne zapísaná do zoznamu Európskeho kultúrneho dedičstva.